І чужому научайтесь,
Й свого не цурайтесь . . .
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Адреса Редакції і Адміністрації: 'Svoboda', 81-83 Grand St., Jersey City, N. J.
Тел: HEnderson 4-0237
УНС: HEnderson 5-8740

РІК LXIV. Ч. 142. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, П'ЯТНИЦЯ, 26-го ЛИПНЯ 1957 П'ЯТЬ ЦЕНТІВ — FIVE CENTS JERSEY CITY and NEW YORK. FRIDAY, JULY 26, 1957 No. 142. VOL. LXIV.

СЕНАТ ОБМЕЖИВ ЗАКОНОПРОЄКТ ПРО ГРОМАДЯНСЬКІ ПРАВА

СЕНАТ ЗАЛИШИВ В УРЯДОВОМУ ЗАКОНОПРОЄКТІ ТІЛЬКИ ПОВНОВЛАСТЬ ДЕПАРТАМЕНТОВІ СПРАВЕДЛИВОСТИ КАРАТИ ЗА ПРОВИНИ ПРОТИ ПОРУШЕННЯ ПРАВА ГОЛОСУ

Вашингтон. — 24-го липня Сенат більшістю 52 до 38 голосів скреслив із урядового законопроєкту про громадянські права повновласті карати за провини проти порушення громадянських прав, і залишив в ньому тільки повновласть потягати до судової відповідальности тих, які провиняться проти порушення права голосу. Це значить, що департамент справедливости не зможе сам виступати із карним судовим процесом проти тих, які порушують закон в справі шкільної десеґреґації і в справі десеґреґації в публічних місцях (транспорт, спортові і розвагові площі і т. п.). За те обмеження повновластей для уряду голосувало 34 демократи і 18 республіканців, а проти голосувало 25 республіканців і 13 демократів. Значить, що голосування не йшло по партійній лінії, бо і республіканці і демократи голосували „за" і „проти". Це рішення Сенату вважають за велику поразку ґенерального прокуратора Герберта Бравнелла, автора цього законопроєкту. Президент Айзенгавер, хоч і підтримував той законопроєкт, то він часто заявляв, що Сенат може його змінити. Вислід голосування свідчить і про поразку того двопартійного бльоку [illegible] рів, який очолює сенатор Вільям Ф. Новленд. Сенатор Клінтон П. Андерсен (демократ із Ню Мексіко) і Дж. Ф. Ейкен (республіканець із Вермонту) поставили поправки про обмеження урядового законопроєкту в третій його частині, і їх підтримали демократичні сенатори Линдон Б. Джансон (Тексас) і Майк Менсфілд (Монтана). Тепер вже ясно, що з урядового законопроєкту залишиться тільки та частина з третього відділу, яка говорить про охорону права голосу кольорового населення. За ту поправку голосувало і 10 південних сенаторів, які досі гостро поборювали урядовий законопроєкт. Одночасно 12 так званих „Айзенгаверових сенаторів" голосувало за обмеження законопроєкту, і тільки 20 голосувало за те, щоб в цілості затримати третю частину законопроєкту. Тепер Сенат має вирішити ще дальші частини урядового законопроєкту, між іншим і 4-ту частину, яка уповноважує департамент справедливости до того, щоб самі федеральні суди, без судів присяжних карали за провини тих, які провинилися в тому, що позбавляли права голосу кольорових виборців. Частина сенаторів є за те, щоб і в цих проступках проти закону судили суди [illegible]

Арґентинський уряд сконфіскував найбільшу приватну електрівню

Буенос Айрес. — Уряд тимчасового президента Педра Е. Арамбуру 24-го липня перейняв контролю над найбільшою приватною електрівнею в країні, яка була власністю люксембурзької компанії, так зв. „КАДЕ" (Компанія Арґентіна де Електрісідад). Ця електрівня постачає електричний струм до столиці і її околиці. Її потужність виносить 656.000 кіловатів. Це рішення арґентинського уряду викликало велике здивування в промислових і фінансових колах столиці. Конфіската цієї електрівні відбулася тим способом, що уряд уневажнив концесію тієї компанії, яка мала бути важна до 1998 року, і заявив, що ця концесія кінчається з кінцем цього року. В цьому самому декреті говориться і про те, що концесія італійській фірмі не буде відновлена в 1962 році. Деякі портії домагалися скасування концесії люксембурзькій фірмі, яка працює в Арґентіні від 1907 року, бо твердили, що цю концесію відновлено в 1936 році на такий довгий час при допомозі хабарів. Уряд закидує люксембурзькій фірмі, що вона не могла вив'язатися зі своїх зобов'язань, бо взимі недоставало електрики в Буенос Айресі.

Кубічек не має певної більшости в Конґресі

Ріо де Жанейро, Бразилія. — Бразилійський президент Кубічек має утруднену працю в своєму конґресі, в якому немає тривкої більшости, яка б його підтримувала. Вже в цьому місяці палата послів перемогла потрібною більшістю голосів „вето" президента, і тим виявила, що Кубічек не має потрібної більшости в конґресі. Тоді президент доручив своєму прихильникові міністрові справедливости Н. Рамосові, щоб старався між 326 конґресменами зорганізувати таку групу, яка б постійно підтримувала його уряд. Рамос є досвідчений політик і він був виконним президентом Бразилії в 1955 році перед вибором Кубічека на президента. Та важко буде це зробити, бо ті політичні партії, які під час виборів підтримували Кубічека, йдуть тепер своїми власними шляхами. (Всіх партій в конґресі є 11). Урядовий бльок творить партія соціяльних демократів (Кубічека), яка має 113 конґресменів, і Крайова партія праці (5 конґресменів). До меншости належить Бразилійська партія праці (63 конґресмени, 31 конґресмен з проґресивних соціялістів і 21 конґресмени), 31 конґресмен з кої партії. Уряд хотів би з тих усіх партій сформувати один бльок, але це дуже важка справа, бо провідник партії праці Ґуларт вже тепер думає кандидувати на президента в виборах 1960 року.

БРАВНЕЛЛ НА НАРАДАХ В ЛОНДОНІ ПРОПОНУЄ СИСТЕМУ МІЖНАРОДНИХ ТРИБУНАЛІВ

Герберт Бровнелл, мол.

Лондон. — Герберт Бравнел, мол., ґенеральний прокуратор З'єдинених Держав, висунув тут минулої середи, 24-го липня, пропозицію створили систему міжнародних трибуналів, які мали б довір'я і респект у світі та які полагоджували б усі міжнародні непорозуміння і суперечності. Бравнелл твердив, що створення системи законів для націй світу є „новим викликом для досвідчених у законах людей і народів". Найбільшим недомаганням нашого вільного способу життя треба вважати ту обставину, що ми ще не потрапили практично використати нашого знання про те, як люди можуть законно виконувати владу при всіх непорозуміннях між країнами — твердив ген. прокуратор Бравнел, промовляючи на відкритті лондонських нарад Американської Адвокатської Асоціяції. В нарадах, що їх привітав лорд канцлер Британії, вайкавнт Кілмур, бере участь кругло три тисячі американців, обмірковуючи проблеми права і законности в модерному житті людини і народів. Виступові Бравнела та його пропозиціям відносно системи міжнародних трибуналів приділяється велику увагу та загально вважається, що ці пропозиції були висунені в порозумінні з Білим Домом. В нарадах бере участь також головний суддя Найвищого Суду Ирл Воррен.

Англійське летунство бомбардує ворохобників проти арабського султана

Лондон. — За офіційним англійським повідомленням, 12 англійських турбомоторових бомбардувальників бомбардували в середу 24 липня ц. р. колишню фортецю Ізкі, за 20 миль від Нізви, столиці султанату Оман у південно-східньому куті арабського півострова. Проти султана Саїда бін Таймура збунтувався „імам", себто найвищий мусульманський духовник, шеїх Халіб бін Алі, та захопив Ізкі і саму Нізву. Султан розпоряджає „армією", яка нараховує 1,200 вояків під командуванням 10-х англійських старшин. Хоча названий султанат — самостійна держава, проте вона має союз приязни з Англією і стоїть цілком під її впливами. Султан звернувся до англійського уряду, через політичного резидента Англії на обшир Перської затоки Бернарда Борровса, за поміччю проти бунтарів. Англійські літаки скинули спершу масово летючки в місцевій мові, закликавши ворохобників звільнити зайняті пустинні міста та признати владу султана. Коли це не помогло, англійці виконали погрозу й збомбардували Ізкі. „Фортеця" — це комплекс будинків із грубими на п'ять стіп мурами й охоронними валами. Довкола тієї „Фортеці" розкинені бідні хати місцевих арабів. Англійський комунікат говорить про „успіхи" бомбардування. Скільки людських жертв впало внаслідку тієї дії — не відомо. Ця справа набрала тому поважного міжнародного значення, що обшир Перської затоки, який охоплює частини територій Ірану, Іраку й Савді Арабії, вміщає найбагатші нафтові терени. Англійський міністер закордонних справ Ллойд обмірковував цю справу з американським амбасадором у Лондоні.

БУЛҐАНІН НІВЕЧИТЬ НАДІЇ НА ПОРОЗУМІННЯ В СПРАВІ РОЗЗБРОЄННЯ

СОВЄТСЬКИЙ ПРЕМ'ЄР НАДІСЛАВ НОВОГО ЛИСТА АНГЛІЙСЬКОМУ ПРЕМ'ЄРОВІ

Лондон. — Совєтський прем'єр Ніколай Булґанін рішуче відкинув домагання ЗДА, Англії, Франції і Канади, себто всіх західніх держав, заступлених на Лондонській конференції роззброєння, щоб із припиненням експериментальних вибухів ядрової зброї припинити водночас продукцію ядрового матеріялу для військових цілей. Він не подав ніякого арґументу, чому не треба зробити це коли — як твердять західні держави — мають припинитись переговори в атомовому зброєнні, зате обкидав Англію і всі західні держави докорами й інвективами давнього совєтського пропаґандивного зразку. Булґанін зробив це в новому своєму листі до англійського прем'єра Гералда Мекміллена, що його текст англійський уряд оприлюднив в середу 24 липня ц.р. Вправді листа Булґаніна совєтський амбасадор Малік передав Мекмілленові в будинку англійського парляменту ще в минулий понеділок, але той лист довгий на 20 сторінок друку і його два дні перекладали та потім перевіряли англійський переклад з московським оригіналом. Після того, як англійський уряд докладно познайомився зі змістом Булґанінового звернення, він подав його до публічного відома. За найпершими коментарями західньої преси — якщо хтось на Заході мав ще якісь ілюзії, що після останньої чистки на Кремлі прийде злагіднення совєтського курсу закордонної політики і легше буде з большевицькими диктаторами „договоритися", то ті надії тепер безслідно розвіялись.

У своєму листі Булґанін, вірний давній тактиці большевицької пропаґанди закидає Заходові те, що робить саме Москва: безконечно протягає переговори роззброєння, збільшуючи в міжчасі власний збройний стан. Булґанін закидає Заходові, що коли тільки Совєтський Союз погодиться на якусь західню вимогу, то Захід зараз або завертає назад, або висуває нові вимоги — докладно те, що якраз роблять большевики. Зокрема Булґанін закидає Заходові, що він в'яже справу роззброєння з „політичними амбіціями Аденауера". Совєтський прем'єр знову говорить про потребу підписання „пакту неаґресії" між західніми державами і СССР в справі Европи та повторяє готовість вернутися до колишньої пропозиції Антоні Ідена про створення невтральної смуги в середній Европі й встановлення контрольної інспекції в якійсь смузі на Сході у Заході, чи між ними. Єдиною новою пропозицією, яку піддає Булґанін, це вимога, щоб усі держави погодились не давати жадної допомоги ніякій европейській державі, яка порушить мир. Зрештою, Булґанін докоряє З'єдиненим Державам і Англії, що ніби вони хочуть озброїти Західню Німеччину атомовою зброєю і страшить Англію, що її безпека буде найбільше загрожена, коли Німеччина перетвориться в „атомовий арсенал". Булґанін знову атакує Англію за минулоосінній похід проти Єгипту, таврує Англію за відносини на Кипрі та переконує її, що в інтересах Англії лежить також потреба затіснення торговельних взаємин з Совєтами. Цей лист Булґаніна — як твердять коментатори — „звузив до мінімуму", а фактично знівечив надії на порозуміння на Лондонській конференції роззброєння.

Гарриман критикує Айзенгавера за його становище в справі законопроєкту про громадянські права

Ню Йорк. — Губернатор Нюйоркського стейту Аверел Гарриман у своєму пресовому інтерв'ю на летовищі в Ню Йорку критикував президента за його „хитке і неясне" становище в справі законопроєкту про оборону громадянських прав. „Президент готовий прийняти поправки і сам не знає, на якому становищі він стоїть", — казав Гарриман. Губернатор переконаний в тому, що якби Президент був зайняв рішуче й ясне становище в цій справі, то той законопроєкт був би легко перейшов в Конґресі, бо за нього голосували б були республіканці і північні демократи. Заява Президента про можливість поправок до урядового законопроєкту послабила становище тих сенаторів, які беззастережно підтримували урядовий законопроєкт. Гарриман виїхав із дружиною до Порто Ріко і Дівичих островів. 24-го липня він був присутній в Сан Хуані на відзначенні „Дня Порторіканського Коммонвелту", який проголошено п'ять років тому, 25-го липня в 1952 році.

Правники твердять, що Президент ЗДА може вжити війська для здійснення судових наказів

Вашинґтон. — Правники-експерти з Конґресової бібліотеки заявляють, що президент ЗДА і надалі має право вжити федерального війська для здійснення судових наказів, хоч недавно Сенат скасував закон із 1870 року, який уповноважував президента користуватися військами для реалізації законів. Сенат 22-го липня більшістю 90 голосів до 0 скасував давній закон із часів так званої відбудови, але ж президент ЗДА є головним командувачем збройних сил цієї країни і як такий має право видавати накази військові, бо так вирішує цю справу конституція ЗДА.

Канада завдячує свій повоєнний ріст американському капіталові

Торонто, Онтаріо. — Банк „Нова Шкотія" в місячному огляді економічного стану країни стверджує, що Канада свій повоєнний ріст економіки завдячує американському капіталові, який фінансував великі промислові і комунікаційні проєкти. По цілій Канаді знаходяться нові копальні, гідро-електрівні та інші підприємства, збудовані у великій мірі за американські кредити або інвестиції. Ті нові господарські станиці треба було получити комунікаційними засобами, і так постали нові залізничі лінії, автостради й шляхи та летунські лінії. В зв'язку з виникненням нових промислових осередків треба було будувати нові шкільні будинки, шпиталі та інші публічні будівлі. Будова водного шляху на ріці св. Лаврентія також причинилася до зросту економіки країни. Такі самі наслідки мала і побудова міжпровінційних нафтових проводів.

Індекс коштів прожитку дійшов до 120.2 відсотка

Вашинґтон. — Статистичне бюро департаменту праці повідомляє, що індекс цін на консумційні товари в червні цього року збільшився на 0.5 відсотка в порівнянні з травнем, а в порівнянні з пересічними цінами з 1947-1949 років, на 20.2 відсотка. Збільшення коштів прожитку спричинене подорожчанням харчів (м'яса ,овочів і городини) та транспорту, лікарської опіки і одежі. Внаслідок чергового подорожчання коштів прожитку 650,000 робітників (в електричному, летунському і будівельному промислах) дістануть збільшення заробітної платні від 2 до 4-ох центів за годину праці. Комісар статистичного бюра Івен Клеґ передбачає, що кошти прожитку збільшаться ще і в липні цього року, але, починаючи від серпня, вони почнуть зменшуватися, хібащо довша посуха спричинила б нове подорожчання харчів.

Підприємці мусітимуть негайно передавати урядові податки, стягнені з робітників

Вашинґтон. — Комісія Способів і Метод в Палаті Репрезентантів ухвалила законопроєкт, згідно з яким підприємці і корпорації, які не відсилають зібраних від своїх затруднених податків до податкового уряду, можуть бути покарані тюрмою до одного року і гривною до 5.000 долярів. Представник державної скарбниці заявив на комісії, що кожного року пропадає коло 300,000.000 долярів, яких несумлінні підприємці не відослали до державної скарбниці, хоч їх стягнули від робітників як вкладки на соціяльне забезпечення або як федеральний податок. Подібно не відсилають податків, які стягається при продажі квитків вступу, квитків на їзду залізницями і автобусами чи літаками. Згідно з дотеперішнім законом уряд мусить доказати обдуманий наперед намір не відсилати податку, щоб можна було покарати винного. Якщо Конґрес ухвалить прийнятий комісією законопроєкт, то ця передумова відпаде.

В Неваді відбулася 9-та в цьому році пробна атомова експльозія

Юкка Флет, Невада. — 24 липня на дослідному полі Комісії Атомової Енерґії відбулася експльозія. Бомба експльодувала з помосту сталевої вежі 500 стіп заввишки і стрясла землею силою, яку мають 10.000 тон вибухового матеріялу ТНТ. У віддалі 3.000 ярдів в окопах чекало на вибух 700 військових обсерваторів, а кілька тисяч ярдів від вежі проглядалися вибухові обсерватори з чужих країн ,які є гістьми Федеральної Цивільної Оборони.

Альжирські націоналісти заперечують вістку про переговори з Францією

Об'єднані Нації. — Мохаммед Язід, як один із лідерів організації альжирських націоналістів, що керує повстанським і терористичним рухом проти Франції, Альжирський фронт національного визволення, надіслав листа ґенеральному секретареві ОН Гаммаршилдові, в якому рішуче заперечує, наче б між французьким урядом та альжирськими націоналістами нав'язано контакт та почались тайні переговори. Названий альжирський діяч заявляє, що ані він ані ніхто інший з альжирських компетентних націоналістів не мав ніякої зустрічі з будь-яким висланником французького прем'єра Монурі чи міністра закордонних справ Піно. Що більше, Язід твердить, що „в теперішньому моменті не видно перспектив на переговори чи контакти, які могли б довести до мирного полагодження альжирської проблеми". Він усю вину за такий стан скидає на французький уряд та з свого боку ставить знову три передумови для переговорів: визнання у принципі права Альжиру до самостійности, явність майбутніх переговорів та ґарантія особистої безпеки для альжирських представників.

Москва знову інспірує протишпигунську гістерію

Москва. — Московські радіо-передачі знову почали систематично нацьковувати населення проти „американських шпигунів". Так, напр., в минулий вівторок московська радіостація накинулась на З'єдинені Держави, які ніби значно посилили „шпигунську, саботажну і підривну діяльність" проти Совєтського Союзу. Ця діяльність — торочила московська пропаґанда — така велика, що „зросла до рівня державної політики". Совєтський державний пропаґандист Александер Пірадов, який — очевидно — дістав в цій справі інструкцію від своїх політруків, „перестерігав" совєтських громадян проти будь-яких контактів із американцями в СССР. „Реакційні американські чинники — говорив він буквально — розбудували свої шпигунські організації в цілу шпигунську систему, яка діє проти СССР і має на цілі здобувати інформації про військову, політичну й економічну силу нашої країни. Ці інформації дістають двояким шляхом: леґальним і нелеґальним. Леґально інформації дістають аґенти під маскою дипломатів. Вони роз'їздять по СССР і намагаються скрізь нав'язати знайомства, щоб добувати інформації від балакучих людей".

Первухін дістав високе совєтське державне становище

Москва. — Міхаїл Первухін, один із союзників Молотова-Каґановіча й Маленкова в недавній розгрі на Кремлі, якого позбавлено становища міністра будівництва середніх машин (такою неясною назвою прикрито совєтський ресорт, що займався продукцією атомової енерґії), тепер призначено директором новоствореної державної Комісії для закордонних економічних зв'язків. Первухіна позбавлено становища повного члена Президії компартії та здеґрадовано на становище кандидата до Президії. Все ж, його — як виходить тепер з комунікату про його нове становище в державній адміністрації СССР — ще не викинули цілком ані з партії, ані з керівного державного апарату. Державна комісія закордонних економічних зв'язків — це, за поясненням коментаторів — аґенція, яка має займатись совєтською економічною допомогою Китаєві, сателітним країнам та всяким іншим, яким СССР дає поміч у різному вигляді. Іншими словами — це аґенція подібна до американської Адміністрації міжнародної кооперації. На місце Первухіна, як голови продукції атомової енерґії, прийшов якийсь Єфім Павловіч Славський, який і раніше працював у тому ресорті.

В АМЕРИЦІ

● **У середу 24-го липня** не відбулося пресової конференції в Айзенгавера, як звичайно буває щотижня, бо того дня Президент проводив нарадами свого кабінету, які мали б відбутися в п'ятницю, коли державний секретар Джан Фостер Доллес мусітиме виїхати до Канади. Президент думає провести кінець тижня на своїй фармі в Ґеттисбурґу, Па.

● **У Пайнвіллі, Кентоки,** завалилася стіна в копальні вугілля. Чотири вуглекопи загинуло, а двоє важко поранено. Між загинулими два брати, які ще не мали 20 років.

● **Під час спеки,** що панувала в останніх днях, над океан втікали не тільки люди в Провіденсі, Ровд Айленд, але і аліґатори (крокодили). Публіка настрашилася, коли побачила на пляжі аліґатора, який, мабуть, втік із зоо-парку. Це вже третій аліґатор на пляжі в тому місті впродовж останніх двох тижнів.

● **Перший американський** атомовий підводний човен „Новтілюс" вернувся до порту в Ґротоні, Коннектикат, відбувши впродовж двох місяців рейд по Пацифіку і зробивши 13,750 миль, з того 10,690 миль був під водою. Він брав участь в маневрах фльоти на Пацифіку.

● **Генеральний контролер** ЗДА Джозеф Кемпбелл пригадав американським дипломатам, що вони зобов'язані користуватися американськими кораблями, коли їдуть за море або вертаються до ЗДА як урядовці, а не як приватні особи. Це відноситься й до новонайменованого амбасадора ЗДА в Голляндії Філіппа Янґа та до Г. Ф. Метюса, який вернувся з Голляндії до ЗДА.

● **Комісар бюра** в справах індіян у Вашинґтоні Гленн Л. Еммонс домагається, щоб Конґрес продовжував в індіянських справах таку політику, яка дозволила б їм вийти з-під федеральної опіки і стати на власні ноги.

● **Новий американський амбасадор** на Кубі Ирл Т. Смит склав вірчі грамоти президентові Батісті, підкресливши приязні відносини між ЗДА і цією республікою. Батіста заявив, що Куба завжди стоятиме поруч ЗДА там, де будуть загрожені „демократія і воля".

У СВІТІ

● **Міжнародна поліція,** відома також під назвою війська Об'днаних Націй, стаціонована на Середньому Сході, нараховує 6,064 особи, але в останніх днях уряд Індонезії повідомив Ґенеральний Секретаріят ОН, що він стягає всіх своїх 584 вояків. Наспіли вістки, що те саме задумує зробити Фінляндія, яка має там 280 вояків, і Юґославія, яка має 680 вояків. Найбільше вояків в міжнародній поліції має Канада — 1,180 та Індія — 970. Менші відділи прислали Бразилія, Колюмбія, Данія, Норвеґія і Швеція — (350 вояків).

● **До Англії** приїхали 450 американських суддів і адвокатів, здебільша з своїми дружинами, на річний з'їзд Американської асації адвокатів, що почався в середу 24 ц. м. у Лондоні. Всі прибули до Савтгемптону кораблем „Квін Мері" під проводом голови Найвищого Суду, кол. губернатора, Ерла Воррена.

● **Громадянка Ізраїлю,** 24-річна Рена Наклеаг Кара, православного віровизнання, мешканка Гайфи, мала великий клопіт з дозволом на виїзд до сусідньої Йорданії, щоб повінчатись там із своїм 28-річним кузеном, Михайлом Карою, арабом, але теж християнином. У висліді довгих заходів, нареченій, її родині і православному духовникові дозволили зустрітися з судженим та його найближчою ріднею в так званому нічиєму краю, себто на вузькій смузі між ізраїльською та йорданською частинами Єрусалиму, де відбувся обряд вінчання.

● **В новій західньо-німецькій армії** переводять різні експерименти, що мають доказати її демократичний характер. Командандант 12-го куреня Гренадирів полк. Енґельбрехт розіслав листи до батьків усіх вояків свого куреня, щоб вони приїхали переконатися наочно, що їх 19-річним синам не діється у війську ніякої кривди. В касарні цього полку вивішено „скриньку на скарги", куди кожний із вояків може вкидати свої заввагн. Деякі з них скаржились на „одноманітний харч", інші — на „замалу винагороду", ще інші на — занадто холодну воду! Вояки старої німецької школи обурюються і кажуть, що такі новини деморалізують молодих вояків. Проте, соціялісти все ще твердять, що Аденауер хоче „воскресити мілітаризм".

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays and holidays (Saturday and Monday issues combined) by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J., on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає і не зобов'язується повертати незамовлені матеріяли.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

СПРАВА ГРОМАДЯНСЬКОЇ РІВНОСТИ

Палкий бій у Конґресі довкола урядового законопроєкту про громадянські права має за собою таку довгу передісторію, якою є історія цієї країни. Бо ж Громадянська війна не вибухла „з нічого" і перемога в ній ідеї єдности та рівности не змінила протягом ночі відносин на півдні країни. Ці відносини склалися були внаслідок специфічних соціяльних умовин, традиції десятиріч, накопичених упереджень та пересудів і всіх тих специфічних причин, які подекуди й по нинішній день сприяють сеґреґаційним настроям в 11-ох південних стейтах колишньої Конфедерації. Вони особливо помітні у так званому „чорному поясі", що складається з обширу колишніх плянтацій, оброблюваних чорними робітниками.

Але ніщо не всилі зупинити прогресу, для якого не існують навіть кордони давніх світоглядів, а не то кордони адміністраційно-політичних одиниць, в даному випадку стейтів. Зголошений урядом законопроєкт взяв під увагу зміни, які вже зайшли, і мав на цілі приспішити дальший поступ у напрямку повного зрівняння білого й кольорового населення ЗДА в життьовій практиці. Могутній поштовх дало цьому минулорічне рішення Найвищого Суду про антиконституційний характер зберігання сеґреґації в школах. Иде про те, щоб надалі виключити вулицю від встрявання в ці справи і щоб втиснути боротьбу між прихильниками інтеґрації і сеґреґації виключно в леґальні межі. Урядовий законопроєкт пропонував конкретно: створення федеральної державної Комісії для громадянських прав з компетенцією передавати скарги громадян до суду й закликати свідків складати заприсяжені зізнання; створення в департаменті справедливости спеціяльного відділу для громадянських прав з окремим заступником генерального прокуратора на чолі; надання департаментові справедливости права встрявати в усі випадки порушення чи загроження громадянських прав; передавання таких справ на розгляд одиничним федеральним суддям, а не лавам присяжних.

Як видно вже з цього найзагальнішого погляду на урядовий законопроєкт — іде в ньому про поширення федеральних прав коштом південних стейтів, або — іншими словами — про уможливлення центральній владі у Вашингтоні встрявати в справи порушування громадянських прав в південних стейтах. Іде практично про унеможливлення різних штучок, якими на Півдні утруднюється муринам брати активну участь у виборах та не допускається муринських дітей до спільних із білими шкіл. Очевидно, що ці заміри уряду викликали спротив непримирливих південних консерватистів. Але, як виявив хід нарад у Палаті репрезентантів і тепер у Сенаті — їхня сила вже куди слабша, ніж була колись. Вони зазнали кілька насправді дошкульних поразок: Сенат рішив узяти під дебати законопроєкт понад голову Правничої комісії, де минулого року він застряг був з волі голови Комісії, противника законопроєкту; не вдалася тактика обструкції на повному Сенаті; до „ворожого" табору прихильників перевести законопроєкт у цій сесії Конґресу перейшов голова демократичної більшости, південний сенатор Джансон, демократ із Тексасу. Водночас республіканські сенатори із своїм лідером В. Новлендом повели тактику компромісу, внаслідок якої пішли по лінії бажань південних демократів і виелімінували з законопроєкту постанови щодо шкільництва, бажаючи зберегти тільки — в дуже скромній формі — постанови про судову охорону прав муринських виборців. Жертвою компромісу впаде в остаточній редакції законопроєкту теоретичне право федерального уряду висилати військо для підтримування сили судових рішень. Як заявив през. Айзенгавер на одній з останніх своїх пресових конференцій — він не уявляє собі ситуації, в якій треба було б військом реалізувати судові вироки з ділянки громадянських прав.

Справа тому така складна, що іде в ній і про принципи, і про практично-політичні цілі, а одно й друге не завжди покривається. Самому Президентові залежить на принципах. Тому він заявив буквально, що „коли йдете занадто далеко і занадто швидко в законодавстві у такій делікатній ділянці, то робите помилку". Але партійні стратеги мають власні рахунки. Південь був завжди фортецею демократів. Тому маса муринських виборців у північних стейтах здебільша голосувала за республіканців, аж до часів Ф. Д. Рузвелта, соціяльно-економічні реформи якого приєднали Демократичній партії муринських громадян. Тепер Республіканська партія, одностайно підтримавши законопроєкт республіканської Адміністрації про громадянські права, — гадає здобути в масі муринський виборчий потенціял. Компромісове становище таких чільних демократичних сенаторів, як Джансон, Кіфовер й ін., пояснюють саме тим, що вони не хочуть залишити в очах муринів єдиної заслуги за республіканцями. Ясно, що ці тактичні комбінації мають менше значення як принцип. І хоч в якій скромній формі буде ухвалений закон про громадянські права — буде це нова перемога принципу рівности і справедливости.

СТО КВІТІВ ЦВІТУТЬ В КИТАЇ

Антикомуністичний фермент, що після смерти і посмертного розвінчання Сталіна прокинувся в країнах опанованих комунізмом, вибухнув навесні цього року також у червоному Китаї. Початок китайської „відлиги" — вимушених обставинами і згори роблених поступок — датується днем 27-го лютого, коли то Мао Тсе-тунґ несподівано для Москви виступив з своєю промовою про можливості протиріч-суперечностей між комуністичною партією та народами і про конечність вільної дискусії для „поліпшення стилю роботи партії". (Цю його промову в Совєтському Союзі опублікували лише в уривках, а основну тезу її, м'яко кажучи, „скореґували, подавши замість „про протиріччя між партією і народами" — „про протиріччя всередині народів"). Вождь китайських комуністів, який вважає себе за найбільш компетентного коментатора марксизму-ленінізму, в своїй промові зажадав дозволити в умовах диктатури широку виміну думок між „народними масами та правлячою партією" і вільну критику заходів і осягів комуністичної влади. Цю свою вимогу прибрав він у таку квітчасту формулу: „Нехай розцвітають сто квітів, нехай змагаються сто шкіл!" У висліді цього розквіту, — стверджує центральний орган китайської компартії „Женьміньжібао", — „в нашій країні пожвавішало політичне життя і розгорнувся широкий рух за впорядкування стилю в роботі партії. Народні маси поставили партії і урядові багато завваг і пропозицій, щоб допомогти їм поліпшити їх діяльність . . ."

Але теоретичні міркування китайського диктатора, як виходить, гостро розминулись з дійсністю, і квіти розквітли зовсім не так, як то йому хотілося і як то хоче представити „Женьміньжібао". Справді, „сто шкіл" почали змагатися, але зовсім не на те, щоб допомогти партії і урядові, а, навпаки, — щоб їх повалити.

Отож, як виходить з пейпінґських газет, „праві буржуазні елементи всіляко використовують гасло Мао Тсе-тунґа, щоб поширити свої впливи і завоювати в країні рішальні позиції". Аґенція Сіньхуа подає: „Розвиток подій протягом останніх трьох місяців відбувався куди швидше, як протягом попередніх трьох років". І „праві елементи", як невиразно окреслює їх комуністична преса, масово виступають, як цілком виразні у своїх вимогах робітники, селяни, вчителі, студенти, науковці, дармащо Пейпінґ старається приліпити їм ярлики давно вже розгромлених і стероризованих або фізично зліквідованих „контрреволюціонерів" — промисловців, капіталістів, духовників . . .

Мало того, китайська червона преса змушена признатись, що „в партії також знайшлася частина людей, які сумніваються в правильності цього (комуністичного — В. С-ко) курсу і навіть виступають проти нього" . . . „Події на Угорщині, — констатує „Женьміньжібао", — підсилили мрії правих елементів про те, що державу, в якій заложено соціялістичні підвалини, все ж таки можна повалити і можна змінити її характер . . . Вони вимагають спільного керівництва або жадають від комуністичної партії, щоб вона відійшла від проводу . . ."

Вибухнувши в травні місяці, антирежимний рух у червоному Китаї виступив уже, сказати б, з оформленою програмою революційної критики, якої, певно, найменше сподівався Мао Тсе-тунґ. Вони, ті, що виступають проти компартії, заявляють, що „бюрократизм, який страшним тягарем гнобить народ, є продуктом соціялізму або його синонімом; комуністичне сектантство, яке веде країну до загибелі і яке спричинило в СССР стільки лиха, є продуктом так званої диктатури пролетаріяту або його синонімом; а суб'єктивізм і догматизм, які дозволяють розпаношуватись окремим особам на верхах партії, є продуктом марксизму або його синонімом . . ." Однозгідні в такому трактуванні режиму, „праві елементи ведуть шалений наступ на соціялістичний устрій і керівництво партією. Але партія, — лицемірно заявляє її центральний орган, — рішила покищо не завдавати по них розторощувального удару, щоб маси повністю пізнали їхнє справжнє обличчя і тим самим поповнили свої знання і витягнули з того для себе науку . . ."

Про те, що діється тепер у червоному Китаї, знаємо дуже мало, і то переважно з комуністичних джерел, які часто одне одному суперечать. От хоч би й „Правда" (з 15 липня), всупереч заяві „Женьміньжібао" про те, що „партія рішила покищо не завдавати розторощувального удару", пише, що в Китаї „розгорнулась гостра політична боротьба проти антисоціялістичних, антинародних виступів правих елементів". Ці елементи, — читаємо в „Правді", — „не тільки говорять, але й діють, намагаючись захопити під свій вплив деякі органи преси, зокрема видавану в Шанґгаї „Веньчуейбао" і пейпінґську газету „Гуаміньжібао". Вони виступали серед робітників та селян і просочились у студентське середовище" . . . В комуністичній пресі зустрічаємо, як „ворогів народу", імена заступника голови Демократичної Ліґи Китаю Чжан Боцзюня, другого заступника цієї Ліґи Лю Лун-цзі, бувшого визначного гуоміндаівця Гуан Шао-ху, генерала Лун-Юня, ред. Чу Ань-ніна і ін. В центральному органі китайського комсомолу описується заворушення в університеті Хсінхуа. Комсомольський часопис змушений ствердити, що, „на жаль, студент цього університету Лю Чі-мінь один-єдиний, без ніякої підтримки, мусів був виступати проти реакціонерів, які називали комуністів „фашистами" і „представниками нової упривілейованої кляси", а секретарі комсомольських осередків, злякавшись реакціонерів, сиділи по кутках і мовчали". Немало прихильників, — пише ця газета, — мають реакціонери і в Пейпінґському університеті, які, користаючи з гасла Мао Тсе-тунґа про змагання всіх шкіл, масово поширюють антикомуністичну літературу. За інформацією цієї ж газети, „реакційні студенти доконали мерзенний акт, кинувши бомбу в готель, в якому засідали секретарі комсомольських осередків медичного інституту".

Отак розцвітають у Китаї сто квітів, що мали б „допомогти" партії правильно розв'язати протиріччя, які існують між нею і народом. Очевидно, що це лише квіти, а ягоди — ще попереду.

І тому в Пейпінґу вирішили, що хоч вільна дискусія — добра річ, але сталінські методи ще кращі. „Всім відомо, — оправдується центральний орган компартії, — що нинішня боротьба не була спричинена робітничою клясою (?). Стародавнє китайське прислів'я каже: дерево хоче перестати хитатися, але вітер не вщухає . . . І якщо праві елементи не змінять ґрунтовно свого відношення до соціялізму, то вони будуть ізольовані і обернуться на жалюгідних і нікчемних людців. Інакше кажучи, вони будуть викинені геть з поїзда часу . . ."

Покищо, — пише „Женьміньжібао", — „по всіх провінціях і містах країни відбуваються многолюдні збори, мітинґи, на яких звучать слова гнівного осуду правих елементів, приймаються проти них резолюції . . ." Підсовєтські люди знають, що значать такі мітинґи осуду, що значить погроза „викинути з поїзда часу", виголошувана партією комуністів. Спровоковані Мао Тсе-тунґом, впадуть незчисленні нові жертви „вільної дискусії". Нова чистка, яку заповідає Пейпінґ, напевно перевершить усі попередні. Але вітер народної волі, що віє тепер за залізною заслоною, розхитуючи трухляве дерево комунізму, не вщухне, поки не виверне його з корінням.

В. С-ко

ВИМУШЕНЕ РІШЕННЯ

Париж. — Увечері 19 липня французький парлямент ухвалив поширити спеціяльні уповажнення уряду, що досі він мав тільки для Альжиру, також на метрополію. Таким чином на території метрополітальної Франції міністер внутрішніх справ матиме право наказувати переведення превентивних арештів, визначати примусові місця перебування і т. п., а поліція — переводити ревізії також уночі (французька конституція забороняє поліції входити до приватних приміщень між заходом і сходом сонця), затримувати на довший час арештованого без доручення йому акту оскарження і т. д.

Дебати над цією справою були довгі й важкі. Парляментарна комісія внесла цілий ряд поправок до урядового проєкту, а потім промовці надодавали від себе стільки поправок, що з первісного проєкту не залишилося фактично нічого, і певна частина преси писала, що морально уряд Бурджес-Монурі провалився, коли не було в парляменті нікого, хто б стояв за його проєктом спеціяльних уповноважень для метрополії. У висліді такого ходу справи, Бурджес-Монурі поставив питання довір'я.

Перед парляментом став вибір: або погодитись на уповноваження, прикривши сумління внесеними комісією поправками, або погодитись на кризу уряду. Кризи уряду ніхто дійсно не хоче, бо вона нічого не дасть, а кожного посла затримає поза 26 липня в Парижі, коли вся Франція їде на відпустки. Правда, погоди нема, падає дощ і панує холод, але все ж час відпусток — це час відпусток і в Парижі сидіти просто не випадає. Та й для чого? Щоб черговий уряд вийшов з тією самою програмою, бо ж іншої не може бути, коли не погодитись на припинення війни в Альжирі?

І уповноваження ухвалили, щоб не було кризи.

Воно не є аж так, як пише опозиційна преса, що на 600 послів 500 розуміє, що далі йти дотеперішнім шляхом в справі Альжиру не можна, але до спеціяльних уповноважень на території Франції метрополітальні посли допустили з важким серцем. Певно, уряд мусить мати змогу заарештувати підозрілих альжирців, не чекаючи на докази їх вини. Уряд мусить мати право припинити збіркову акцію підпілля між альжирськими робітниками, бо ж таким чином безкарно йдуть мільйони франків на закуп зброї і на вбивання французьких вояків. Уряд мусить мати право проводити ревізії і інтернувати запідозрених, щоб приборкати діяльність підпілля, яке в Альжирі діє у важчих обставинах саме завдяки законам воєнного стану, яких нема у Франції. Тим більше, що провід альжирського підпілля вже нераз погрожував, що перенесе боротьбу на територію метрополії, і вбивства прихильних Франції альжирців саме у Франції були серйозним попередженням.

Але . . . Але ці заходи, спрямовані проти альжирців, викличуть неприхильну Франції реакцію у всьому світі, бо щоб у мирний час обмежувати конституційні свободи — це не належить до почесних справ. Уряд має право боротися проти терористів і підпільників, але якщо всі заборони й обмеження прав впадуть на альжирців, то цим тільки збільшиться пропасть між альжирцями й французами, чим на ділі буде доказана дискримінація альжирців і теоретичність їхньої рівноправности та всіх їхніх громадянських прав, на які Франція покликається, відмовляючи Альжирові права на самовизначення.

Та не тільки з огляду на альжирців дискусія над спеціяльними уповноваженнями була важка.

Уряд каже, що свої уповноваження буде вживати проти альжирців. А що буде, коли й не тільки проти альжирців? Таким чином питання уповноважень стало питанням довір'я до уряду, до його льояльного використання виняткових прав. Опозиційна преса давно вже почала писати, що свобода вислову в критиці діяння уряду доволі обмежена різними задніми ходами. Тепер уряд дістає леґальне право на всякі обмеження.

Коли превентивний арешт буде наложений на того чи іншого альжирця, то пересічний француз буде мало зворушений питанням — наскільки цей альжирець є потенціяльним терористом. У боротьбі з терором мусять летіти й тріски. Але що буде, коли уряд використає свої уповноваження для боротьби проти, напр., дефетизму, чи проти деморалізації армії, чи проти порушення безпеки держави?

На все це уряд має завжди право, і це його обов'язок. Але нормально завжди суд рішає про вину обвинуваченого. Тепер же рішатиме міністер внутрішніх справ, чи, напр., статті Серван-Шрайбера деморалізують армію, чи ні. Такий закид цьому журналістові поставив кілька місяців тому теперішній прем'єр, а тодішній міністер оборони. Але справа до суду не дійшла, слідство затягнулось і ледве чи до суду дійде, бо обидві сторони можуть поставити однакову кількість свідків. Але коли тепер міністер оборони попросить міністра внутрішніх справ підписати розпорядок про інтернування Сервана-Шрайбера, то що скаже на це не тільки сам обвинувачений, але й ті, журналісти та автори різних брошурок, які в своїй критиці зовсім не почувають себе ні комуністами, ні взагалі ворогами держави, а є тільки працівниками слова, зобов'язаними висловлювати свої думки?

І ці сумніви підносили дуже численні промовці під час дебатів над справою уповноважень. Питання довір'я в парляменті заставило їх проголосувати приблизно те, чого уряд домагався. Але не легким серцем, бо в світлі тих уповноважень не один з послів може бути обвинувачений в дефетизмі. Посли не бояться інтернування, але ті що не є послами?

Розуміється, важко припустити, що у Франції запанує цензура „де факто". Важко собі уявити, що будуть обмежені конституційні права громадян і чужинців. Ніяк собі не можна уявити, щоб уряд використав уповноваження для інтернування немилих собі осіб. Але не кожен поліційний інспектор буде таким джентлменом, як міністер, а міністер внутрішніх справ, при підписуванні розпорядку чи наказу про інтернування, не завжди матиме час придивлятись до кожного паперу, що його підписуватиме.

Щоб такі чи інші накази про арешт або „примусове місце перебування" (так зветься те, що в інших випадках називають інтернування) зробити більш прийнятними, прихильна урядові преса підсилюватиме патріотизм і завзяття втримати Альжир. А це значить, що коли у вересні справа Альжиру стане знову на форумі ОН, Франція може виступити з ОН. Це потягне за собою цілий ряд ускладнень, які можуть бути доволі поважними з огляду на фінансове становище Франції, яка потребує союзників, а не ізоляції.

Ледве чи багато послів думало над тим, ухвалюючи уповноваження для уряду. Але Франції нічого не станеться: завжди є змога провалити уряд, і черговий вибере собі зі спадщини попередника те, що буде потрібно в даний момент.

О. Д-вич

Любомир О. Ортинський

„НЕ САМИМ ТІЛЬКИ ХЛІБОМ"

Усі познаки вказують на те, що цьогорічні вакації українці в ЗДА і Канаді проведуть приємно і здорово. Про це подбають численні наші і не наші відпочинкові оселі, природа обидвох країн і атмосфера, що прямо виганяє людей з міст. Очевидно на цей час замре трохи зовнішній вияв нашого патріотизму, щоб зате в холоднішій осені з ще більшою силою проявитися у вирі академій і урочистих святкувань.

Без сумніву, зовнішня маніфестація наших відчувань до батьківщини є наскрізь позитивна річ, зокрема, коли умови не дозволяють конкретніших діл. Тоді принаймні кількагодинне стояння чи сидіння на імпрезі підкреслює нашу готовість в слушний час поважнішими ділами прислужитися справі.

Поточний рік, мабуть, ще не дасть нагоди для цих поважніших виявів патріотизму, але вже дає добру нагоду, коли не „амфасом", то принаймні профілем звернутися до батьківщини і дати їй ще сильніше, ніж дотепер відчути, що українська політична еміграція живе її долею, пильно слідкує за подіями і кожночасно готова використати найменшу щілину в залізній завісі, щоб подати братню поміч.

Маємо на увазі українців в Польщі. Цих понад двісті тисяч людей нашої крови виявили за останній рік таку подивугідну поставу в боротьбі за збереження свого національного обличчя, в намаганнях зберегти свою рідну мову і культуру, свою приналежність до великої сім'ї українського народу — що ми в першу чергу мусимо бути горді за них. Тільки що це наше відчуття не може бути ще одним матеріялом для академій, але може бути стимулом для нашої помочі, для конкретної дії.

Частинно українська еміграція вже включилася й провадить велику допомогову акцію шляхом індивідуальних висилок харчових і одежових пакетів і в цей спосіб вже зробила перший крок, уділила першу допомогу. Сотні тисяч т. зв. „овертаймів", які уможливили цю матеріяльну допомогу, остануться похвальним доказом високодушности нашої еміґрації.

Але не самим тільки хлібом, як підмітив совєтський письменник Дудінцев у своєму, ідентичної назви, романі, живе сьогодні людина в орбіті совєтських впливів. Для прикладу, згідно з повідомленнями західніх дипломатів з Москви, в останніх тижнях найдовші черги в Москві стоять біля ґазетних кіосків, де продається польська, варшавська преса, а у Варшаві найбільше переповнені ті читальні, до яких приходять західні газети. В одному з дописів в українськомовному, варшавському „Нашому Слові" можна було знайти таку фразу: „Тішуся, що постане українська катедра літератури при Варшавському університеті, що буде українське шкільництво. Але ще перед тим я був рішений студіювати українську літературу, хоча б після закінчення факультету прийшлося лупати камінь на дорозі". В листі молодого гімназійного абсольвента з Кракова до свого кузена на Заході знаходимо ще таке: „Я чув, що у Вас там вийшла велика книга про Україну — Українська Енциклопедія. Очевидно, я не є гідний її мати і не хочу, щоб Ви мені її слали. Але якби наш університет її дістав, то може і я міг би коли з неї почитати". Деінде ми довідалися, що „ціла" україністика Варшавського університету нараховує аж . . . 250 книжок, а цілий ряд народних українських шкіл послуговується газетою „Наше Слово", як одиноким шкільним підручником . . .

Хіба це доволі прикладів на те, що не тільки хліба й взуття потребують і чекають від нас наші брати і сестри в Польщі, але й ще чогось іншого. Вони чекають на українську книжку, на уможливлення доступу до української культури, вони чекають на зв'язок з духовими скарбами ними так улюбленої (не зважаючи на дванадцять років шовіністичних герців, що ще й сьогодні не припинилися) — України.

А коли вони сьогодні в якімсь Кошаліні, Мронґові, Ополю чи іншому Ольштині мають відвагу виступати у вишивках, співати українських пісень і прямо зубами

(Закінчення на стор. 3-ій)

Б. Полянич

СТРІЛ УНОЧІ

СЕНСАЦІЙНА ПОВІСТЬ

(23)

Ромко віддав клуночок Стефі, сильно стиснув їй руку й швидко завернув назад.

Стефа стояла на місці, не знаючи, що робити. Додому йти не хотілось. І раптом прийшло їй на думку тайне мешкання шефа. До нього треба їй конечно поїхати. Він напевно буде вдома, бо перед 11-ою шеф ніколи не виходить на місто. А він напевно щось знає докладніше. Взагалі, шкода, що вона не сказала Ромкові про шефа. Краще було б до нього поїхати, а не до меценаса!

— „Так буде найліпше! Поїду до шефа й за півгодини буду вдома, і ніхто не знатиме, що я в нього була".

Оглянулась за Ромком. Його вже не було видно.

Підійшла до трамвасвої зупинки й, коли трамвай над'їхав, всіла. Вагон рушив.

А в цей момент якийсь чоловік, що стояв на протилежному хіднику вулиці, помахом руки прикликав над'їжджаюче таксі. Авто спинилось, чоловік всідаючи щось сказав шоферові, і авто поволі рушило за трамваєм.

XI

Він

Меценас глянув на годинник: доходила восьма, і в цей момент дзвінок у входових дверях тихенько писнув два рази.

— „Точний!" — подумав меценас.

Вийшов з кімнати й відчинив входові двері. Перед дверима стояв листоноша.

— Телеграма! — сказав коротко, вручаючи папірець.

— Прошу ближче!

Листоноша ввійшов досередини.

Меценас тихо спитав:

— Все приготоване?

— Усе! Всі повідомлені. Перед хвилиною Ромка покликано на поліцію.

— Ага! — догадався меценас. — Пашпорти?

— Прошу!

Листоноша подав меценасові два пашпорти.

— Гаразд! Залишається останнє. Я все поладнав. Маєте ключі від мешкання і за кілька днів усе це поспродуйте. Хтось, як захоче, може жити. Але краще ні, зліквідуйте мешкання. Безпечніше. Ромко нічого не знає?

— Ні! Не було наказу і тому . . .

— Добре! Так до побачення о 12-ій ночі на умовленому місці. Ви ж свідок?

— Так! Поважання!

— Моє поважання! — сказав голосно меценас, відчиняючи двері. — Добраніч!

Поволі вернувся в кімнату. Глянув на бюрко, на малу підручну бібліотеку, що стояла побіч бюрка, і неначе якась тінь майнула по його обличчі. Хвилину стояв на місці, а потім підійшов до вікна й відхилив завіси. Мрячів доощ. Дивився на вулиці, осяяні ясним електричним світлом, і неначе згадував щось. Годинник повагом вибив чверть по 8-ій.

Знаменита пора! — сказав до себе і почав одягатися. Вдягався помалу й спокійно. Насамперед перешукав усі кишені плаща й вбрання, чи не залишилося в них чогось зайвого або підозрілого. Пашпорти заховав дбайливо в грудній кишені сюртука, з бюрка витягнув револьвер, уважно його оглянув і всунув у кишеню плаща. Підійшов до бібліотечної шафки й звідтам витягнув малу бляшану коробочку. Держачи її здалеку від обличчя, відкрив. Спазний запах хльороформу наповнив кімнату.

— В порядку! — сказав півголосом, закрив коробочку і вложив до кишені плаща.

Вдягнений підійшов до дверей, ще раз від порога уважним зором оглянув кімнату, погасив світло й вийшов на вулицю.

Мрячів дощ. Хідники опустіли, тут і там під парасолею спішилися прохожі. Меценас стояв у брамі дому й ждав. Міський годинник видзвонив пів до дев'ятої. По кількох хвилинах з міста над'їхало крите авто й, проїжджаючи повз дім меценаса, звільнило трохи бігу й на хвилину погасило світло. За кілька домів подалі авто здержалося.

Меценас вийшов на хідник, оглянувся і, підтягаючи комір плаща вгору, підійшов до авта. Двері авта відчинилися, меценас всів і авто безшелесно рушило вперед.

Кілька хвилин в авті панувала мовчанка. Їхали бічними, слабо освітленими вуличками. В світлі одної з наріжних лукових лямп, меценас кинув оком на своїх сусідів. Це були поліцисти. Один поліцист сидів коло шофера, а двоє коло меценаса.

— „Може незабаром вертатимусь цією самою дорогою, але вже з іншими поліцистами!" — подумав меценас.

Ніхто не говорив ні слова. Авто поволі під'їжджало під будинок окружного суду.

— Знаєте докладно, що робити? — спитав тихо меценас, відчиняючи дверцята авта, коли воно зупинилося за кілька кроків від ліхтарні, у темряві.

— Так! — відповів один з поліцистів.

Меценас вийшов з авта й уважно зачинив за собою дверцята. Підійшов поволі до брами, відчинив її і повагом пішов сходами вгору. На сходах зустрів його возний, який сходив униз.

— Добрий вечір пану меценасові! — привітався возний. — Саме пан суддя кінчить переслухання і просить переказати, щоб як пан меценас прийдуть, то щоб заждали в своїй залі.

— Арештованого ще не відвезено до тюрми?

— Ні, ще ні.

— Будь ласка, передайте цю записочку панові судді, але негайно. А я міжтим пожду його.

— Вже, пане меценасе! — сказав возний, пішов сходами вгору й увійшов у бічні двері.

„НЕ САМИМ ТІЛЬКИ ХЛІБОМ"

(Закінчення зі стор. 2-ої)

вирвати від тут і там щовіністичної польської адміністрації права на свою національну самобутність — чи не заслужили вони на нашу поміч і по лінії духової поживи? Всі погодимося, що так!

Чергове питання — чи така поміч можлива і чи не пошкодимо ми нашим людям, висилаючи туди українську літературу? Щоб не давати голословної відповіді, погляньмо, що роблять наші сусіди, польська еміграція. Отже протягом року всі більші польські видавництва, політичні групи і ад гок створені комітети практично нічим іншим не займаються, як организуванням допомоги Польщі. Матеріяльної і духової. Поляки вже подбали, що по всіх бібліотеках у Польщі є польські закордонні видання, стало висилається на адреси бібліотек і приватних осіб газети, шкільні підручники, чужинецькі фахові видання і т. п. Вже сьогодні можна сміливо твердити, що польська еміграція нав'язала повний духовий контакт з батьківщиною і навпаки, — поляки в Польщі тримають руку на живчику еміграції і її культурного дорібку. Все це відбувається не якимсь підпільним шляхом, але через звичайну чи летунську пошту, значить леґально.

Положення українців в Польщі, самозрозуміло, не є таке саме, як поляків. Але дотеперішня практика показала, що на відтинку матеріяльної допомоги варшавська адміністрація не робила дискримінації супроти українців, і вони без перешкод діставали посилки. Знаємо випадки, що польські університети й бібліотеки, на адреси яких були висилані українські наукові книжки, льояльно їх каталогізували і уможливлювали доступ до них студіюючим. На жаль, з українського боку дотепер абсолютно замало зверталось уваги на забезпечення важливішими українськими працями принаймні головних університетів і бібліотек, новоосталих шкіл і відділів Українського Суспільно-Культурного Товариства (УСКТ), що їх вже сьогодні є кільканадцять. І це є власне пильне і конкретне завдання, що його треба виконати еміґрації в ЗДА і Канаді, акція, що за неї повинні взятися українські наукові інституції і поодинокі люди чи навіть гурти. Таким чином, не наражаючи приватних осіб, ми все ж зможемо уможливити доступ до української книжки тисячам українців в Польщі, висилаючи клясиків української літератури і цінніші нові появи до польських бібліотек, на адреси УСКТ і українських шкіл. Очевидно, при переведенні цієї акції мусимо завжди пам'ятати сучасну ситуацію в Польщі і не почипати акції від висилки книжки „На вічну ганьбу Польщі" чи щось в тому роді. Але є історія Грушевського, є Енциклопедія, історії літератур і різні перевидання наших клясиків, є врешті букварі і шкільні читанки, що не розправляються з поляками і нітрохи не є більш революційними, ніж, скажімо, книжка провідника польського підпілля Корбонського „В імені Речі Посполитої", чи видання паризької „Культури", які висилаються і доходять до Польщі.

Така акція духової допомоги буде сполучена з коштами. Їх можна буде відтягнути від прелімінарів бюджетів різних осінніх імпрез так, що ніде не постане ущербок. Бо, скажімо, замість того, щоб на академії виступили злучені хори трьох осередків — виступить тільки один, а за решту грошей українські діти в Мронґові будуть вперше в своєму житті пестити пальчиками рідний український буквар, а студент Вроцлавського університету почитає трохи в якійсь книзі про життя свого народу.

● **Аж тепер вдалося** встановити втрати, спричинені гураганом „Одрі" в стейтах Луїзіяна і Тексас 27-го червня цього року: 534 особи згинули, а матеріяльні втрати оцінено на 40 мільйонів долярів.

● **Тіло померлого** тиждень тому в Женеві Аґа Хана III похоронено в тимчасовому розкішному мавзолеї в Асвані, в Єгипті, у приявності всієї його найближчої рідні та великої маси членів мусульманської секти ізмаелітів. У той день температура в Єгипті досягала 115°. Наступник померлого, як лідер названої 20-мільйонової секти, 20-річний Аґа Хан IV, негайно після похорону відлетів назад із своєю бабунею й іншими членами родини до Женеви, де Аґа Хан мав свою віллю.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

Ню Йорк, Н. Й.

Вдала Імпреза Літ.-Мист. Клюбу.

Весняний сезон Літ. - Мист. Клюбу закінчився вечером, присвяченим двом композиторам — Денисові Січинському й Остапові Нижанківському.

Підготовила і перевела цей вечір Іванна Прийма, професорка кляси співу УМІ, а виконали співаки — Зеня Лавришко (сопран), Степан Шпех (тенор) і Степан Шилкевич (бас). Акомпаніювала всім І. Прийма, а в пісні „Минули літа молодії" ще й Модест Захарченко (скрипка).

На початку вечора був короткий реферат І. Прийми про обох композиторів із накресленням їх сильветки як мистців і громадян: Січинський визначається глибоким і логічним відчуттям слів, до яких компонував музику. Він — лірик, але й не чужі йому драматичні акценти. Нижанківський любить і вміє дати в своїх піснях багато тепла, радости і сонця. Його пісні характеризує розмах та ефектовність.

Музичну частину вечора виповнили пісні:

Дениса Січинського — 1) „Не співайте мені...", 2) „Скільки дум тут переснилось", 3) „І не питай мене", 4) „Бабине літо" (З. Лавришко). 1) „Фінал", 2) „І золотої і дорогої", 3) „Як почуєш в ночі", 4) „Із сліз моїх" (С. Шпех).

Остапа Нижанківського — 1) „І молилася я" (З. Лавришко) 1) „Ах, деж той цвіт"?, 2) „Минули літа молодії" (С. Шпех) 1) „О не забудь", 2) „В гаю зеленім" (С. Шилкевич) „Люблю дивитись" (дует С. Шпех і С. Шилкевич).

Численно зібрана публіка мала нагоду почути перлини творчости обох композиторів у дуже доброму виконанні. Багато приявних почули деякі твори вперше, а дехто пригадав собі їх з давніх концертів. Програма була так складена, що давала чіткий перехрій творчости обох композиторів.

Як зачуваємо, професорка І. Прийма підготовляє на осінній і зимовий сезони цілий ряд подібних музичних вечорів, присвячених не раз і призабутим, а часто недооцінюваним українським композиторам поруч із дуже відомими й оцінюваними. Це напевно причиниться до оживлення музичного життя українського Ню Йорку. **Н. Н.**

Бетлегем, Па.

Участь українців в святкуванні 4 липня.

Як повідомляють старші іміґранти — 30 років тому святкували величаво 4 липня в Бетлегемі, де брали участь тодішні ще нові іміґранти українці. Тоді українці маршували великою групою вулицями міста в національних строях, більша частина мужчин верхом на конях, співаючи українських пісень. Широкі маси публіки подивляли українську групу.

В 1956-му році посадник міста Бетлегем, Ірл Шиффер подав до відома, щоб мешканці міста не виїздили в день 4-го липня, бо місто влаштовує велику імпрезу. Кілька тижнів перед тим звернувся посадник Шиффер через п. В. Меня до комітету імпрез, щоб українці Бетлегему дали від себе часть програми, обговорюючи цю справу також з адвокатом Василем Рибаком. В програму вставлено виступи різних національностей міста Бетлегем. На головному засіданні представників різних національностей, які були запрошені до участи в святі, був і представник українців, тодішній голова місцевого Відділу УККА п. Р. Гарас.

І так українці Бетлегему виступили в святкуванні американської незалежности з своїм мішаним хором в складі 25 співаків під дириґентурою п. Гната Валазюка, виконуючи дві хорові точки, а група дітей дала два танки „Гопак коломийка" і „Катерину", та здобула першенство, бо тільки одинока українська дитяча танкова група була сфотографована і поміщена в місцевих англомовних часописах. Українські хористи збирали рясні оплески перед двадцятитисячною публікою. Крім того улаштовано виставку українських вишивок і різьби у викладовім вікні при головній вулиці міста. Зробив це місцевий Відділ СУА.

Посадник міста склав на руки голови місц. УКК листовну подяку за участь українців у святі, висловлюючи бажання, щоб вони і в 1957-му році взяли участь в святкуванні 4 липня.

Та цього року із несподіваних причин не можна було виступити з хором і танцями, треба було обмежитися тільки до виставки українських вишивок.

І. М.

Лорейн, Огайо

Річний попис Відділу УМІ

16-го червня 1957 в церковній залі при вул. Чарлестон і 31-й відбувся річний попис учнів місцевого Відділу Українського Музичного Інституту.

Виступали учні кляс: скрипки — Ярослава Варнича і фортепіяну — Дарії Микити. Учні підготовчого року: Ірина Ганчарик; учні I—IV року нижчого курсу I р. н. Ляриса Микита, Орест Стеткевич, Віллі Цікало; II. р. н. Марія Вурмістренко і Тарас Горалевський; III. р. н. Ксеня Лучковська, Зоряна Пащин, Петро Пилипів і Іван Дубас; IV. р. н. Марта Дейчаківська, Ірина Кичун, Богдан Пащин і Роман Шевчик. Учениця II. року середнього курсу: Наталія Горалевська. Акомпаніювала учениця Наталія Горалевська.

Управа Відділу УМІ в Лорейні, Огайо.

Вашинґтон. Д. К.

Діяльність Об'єднання Українців.

В березні цього року відбулися загальні збори Об'єднання Українців Вашинґтону. Звіт з діяльности управи зложив голова Об'єднання д-р О. Антонович. За ініціятивою Управи Об'єднання відбулися протягом останнього ділового року два традиційні Свята в честь Тараса Шевченка та Свято Державности в січні цього року. Цього року в програмі Січневих Роковин ми мали змогу вітати нашого молодого композитора проф. Ігора Соневицького, який виконував свої власні композиції на фортепіяні.

Крім згаданих імпрез відбулося ще відзначення смерти Симона Петлюри та Івана Франка. Святочну доповідь про І. Франка виголосив ред. Юрій Дивнич - Лавріненко. В програму цих імпрез входили доповіді, декламації та виступ власного чолов. хору під керівництвом П. Юрія Філіпова. Мистецькі декорації виконував інж. Т. Дячок.

Живучи в центрі політики світу Об'єднання не забуло і про українські справи. Так в жовтні минулого року наш відомий письменник Улас Сумчук подав свої думки на тему „Чи можливі істотні зміни в С. С. СР?". При цій нагоді громадянство Вашинґтону зложило жертву на видавничу діяльність письменника в сумі $74. Слідуючим гостем був наш знавець міжнародного права мґр. Р. Олесницький, який виголосив доповідь на тему „Криза великодержав і українські перспективи". Ця тема дала почин до живої дискусії. Те саме відноситься і до доповіді нашого політичного діяча д-ра М. Прокопа на тему „Українська справа на тлі сучасного розвитку в СССР і у вільному світі", яка й закінчила серію доповідей на політичні теми.

Перегляд преси, обговорення останніх подій, та короткі доповіді на актуальні теми знайшло своє місце в т. зв. „Живих газетах", яких відбулося в останньому діловому році дві.

Говорячи про діяльність, не можна поминути двох традиційних забав, які, поза чисто розривковим характером мають ще й суспільну вартість, бо гармонізують товариське життя громади. Об'єднання розвинуло також харитативно - допомогову діяльність, перебираючи на себе протекторат над українською школою в Ляндсгуті (Німеччина), фінансуючи ціле удержання школи з доживою дітей включно. Крім цього передано Мадярському Комітетові датох для піддержки визвольного руху в Мадярщині.

Загальні збори висловили уступаючій управі признання за її працю. На голову нової управи перевибрано д-ра С. Антоновича, який вже від кількох літ віддано репрезентує наше Об'єднання.

Інші члени управи: ред. Е. Скоцко — перший містоголова, д-р Я. Гелета — другий містоголова та організаційний референт, пані К. Корбутяк — секретар, д-р Е. Гіль — скарбник, д-р Т. Залуцький — пресовий референт та мґр. К. Варварів — вільний член управи, Контрольна Комісія: мґр. В. Процінський, д-р С. Кічоровський та п. М. Мандрич. Товариський Суд: д-р З. Нижанківський, п. Л. Івченко та д-р Ю. Старосольський.

За ініціятивою нової Управи зорганізовано в квітні ц. р. відзначення роковин Тараса Шевченка. В програмі крім місцевих сил виступив з доповіддю ще д-р М. Шлемкевич.

На закінчення весняного сезону праці Об'єднання, відбувся в травні „Вечір Гуморески і сатири" при співучасті п. І. Керницького та М. Понеділка. Публіка з захопленням вітала таких рідких гостей.

Закінчуючи перегляд діяльности проводу слід згадати, що касієр Об'єднання переводив та переводить збірку на громадські цілі як НТШ чи ЗУАДК.

Бажаємо новій управі якнайкращих успіхів в праці та реалізації задуманого придбання Українського Національного Дому, який тут в столиці гідно репрезентував би українську справу. **— ий**

Дітройт, Міш.

Українсько - Американська Культурна Фундація.

28 червня ц. р. відбулися звичайні загальні збори членів Українсько - Американської Фундації в Дітройті. Зборами керувала президія в складі — проф. С. Мамчур — голова, п. Т. Кізіль — секретар для англійської мови і п. І. Розгін — для української мови.

Збори вислухали і обговорили звіт уступаючої управи (проф. С. Мамчур) і Контрольної Комісії (інж. Захарків) за минулий рік, ухвалили плян праці на наступний період і обрали нову управу в попередньому складі, на чолі з проф. д-ром С. Мамчуром як головою і пп. Ів. Іванчуком і д-ром С. Квітковським — як заступниками, при секретарі В. Кізель.

Пізніше подамо докладну аналізу праці Фундації і спонзорованої нею Катедри при Вейн Університеті, сьогодні обмежуємося цією короткою заміткою і переліком чергових проблем, що стоять перед нами.

Найважливішими проблемами для Фундації і Катедри є контингент студентів і фонди. Тобто, зовсім не важливі речі і істотні справи. Все найважливіше як правне оформлення, певне становище катедри і її співробітників в університетських колах, активність громадянства, в розумінню моральної підтримки (до речі треба признати, що головним чином тут народжених американців українського роду), тощо, все те уже здобуто, закріплено і знаходиться як наше культурне і громадське надбання. Треба негайно вживати заходів для мобілізації чи заохочування го вписування студентів, бо маючи більшу кількість слухачів, нашу катедру скорше приймуть на повне університетське матеріяльне утримання. Не меншу як що не більшу, проблему становлять фонди для утримання Катедри, зглядно мобілізація фондів. Із звіту виявилося, що Фундація має близько 1,200 долярів боргу, затягнувши в українському банкові позику для сплати до каси університету встановленої суми. Пізніше подамо докладний список всіх жертводавців в біжучому році, тут скажемо, що їх є всього 118 осіб і установ, а це дуже мало для самої Метрополії Дітройту, а між ними є багато із інших місцевостей.

Є випадки, що окремі особи вносили не один раз, а двічі на рік, як наприклад п. О. Дуткевич, або цілі родини вступали членами фундації (родина В. Довганя, Ів. Розгона). Ми віримо, що вся причина в тому, що про нас не всі знають, тому ми вважаємо своїм обов'язком, в доповнення до попереднього списку за минулий рік, подати ще прізвища осіб, які випадково не попали до нього, бо вони вносили свої датки до Української Кредитівки, а скарбник не врахував їх прізвищ при минулорічному звіті.

Отже, по 25 долярів внесли: Рідна Школа Схід, Союз Українок ч. 23, Союз Українок ч. 63, п. В. Соя, п. В. Лопатяк, п. Л. Казієвич (він же уже вніс 10 долярів на 1957 р.), 24 дол. внесли панство Решитиловичі В., по 10 дол. внесли: пп. Е. Когут, Т. Тимковський, Ів. Боченський, М. Крук, Оксана Дуткевич; по 5 дол.: Д. Чубатий, д-р А. Заплітний, В. Скасків, В. Рудь, М. [illegible], А. Кушнір, О. Чавс, Я. Варивода, С. Перейма, Г. Маркович, В. Гевко, М. Кахній, Д. Логуш, Я. Яворівський, Ів. Полатайко, Я. Стефанюк, Я. Пасічний, В. Мордованець, С. Крупка, С. Зальотний, Е. Козак, З. Томків, З. Вингаль. Крім них внесли пп. Нестор Кузіво $3; Н. Семегень $2; Д. Хрунь $1; і різні особи на список п. В. Сої дрібними $12. Всього п. Соя на свій список зібрав $185, сам вніс їм $25.

Управа Фундації і слухачі курсів української мови і культури при Вейн Університеті в Дітройті висловлюють подяку всім жертводавцям, і просять всіх підтримувати Фундацію на майбутнє.

Іван Розгін,
дорадник Фундації.

Помер о. Василь Химинець

27 червня 1957 р. в шпиталі Ст. Вонифас біля Вінніпеґу перестало битися серце молодого, 38-річного священика українсько католицької парафії в Флин Флон, Манітоба, о. Василя Володимира Химинця. Походив він родом з Карпатської України. Народився дня 11 березня 1919 р. в селі Підгорянах біля Мукачева. Богословські студії побирав в Ужгороді, одначе воєнні події на Карпатській Україні їх перервали.

Богослов Василь Химинець брав активну участь в творенні молодої Української Держави, як член Карпатської Січі. Йому припоручено було боронити кордону від нападу мадярських партизан. Він попав у полон і переніс тяжкі знущання в мадярській тюрмі. З тюрми йому вдалося вирватися та перейти на Словаччину до Братислави а звідтам забрали його німці на примусові роботи до Гановеру. Тяжка фізична праця підірвала його здоров'я. За допомогу своїм друзям ґестапо його арештувало та в нелюдський спосіб його тортурувало і призначило на розстріл. За однісіньку ніч страшних переживань він посивів. Майже чудом вдалося йому втекти з тюрми та під прибраним прізвищем Зориславича скриватися на Словаччині та Австрії. В 1943 році ґестапо його зловило та всадило на два роки до тюрми у Відні. По закінченні війни продовжував богословські студії у Мюнхені та Гірщберґу.

20 грудня 1948 року приїхав до Канади, а дня 14 січня 1949 року прийняв єрейські свячення з рук Архиєпископа Кир Василія Ладики в Вінніпеґу. Першу парафію одержав в Попрафільді, Манітоба. Там розгорнув широку релігійну і національну працю.

Опісля одержав бл. п. о. Василь парафію в Сарто коло Вінніпеґу, а вкінці в робітничому копальняному місті Флин Флон і Ди Па., де ревно працював три роки. Допомагав в будові церкви та священичої резиденції. Позискав собі любов і пошану між робітництвом. Полюбили його також словаки, члени української католицької парафії. Він був всім для всіх. Вже від року дошкулював йому біль. Кілька разів лежав у шпиталі. Хвороба невилічима — це наслідки тюремних знущань. І так у восьму річницю священства помер в тяжких болях. Похорон цього молодого священика відбувся величаво в середу дня 3-го липня в катедральному храмі св. Володимира і Ольги. Участь у похоронних відправах взяв Митрополит ВПреосв. Кир Максим, в співслуженні чисельного духовенства з Вінніпеґу та околиці. Зворушливу проповідь виголосив о. Семен Іжик. На похорон прибув рідний брат д-р Юліян Химинець та багато бувших парафіян з Попрафільду, Сарто і Флин Флон і Ди Па. Тіло спочило на цвинтарі Всіх Святих у Вінніпеґу.

Хай пам'ять про нього живе вічно, а канадійська земля хай буде йому пером.

о. С. Іжик.

Читайте українські книжки й газети, бо часте читання веде до просвіти, а просвіта — це сила!

УКРАЇНЕЦЬ — НОВИЙ ДОКТОР МЕДИЦИНИ

На торжественній конвокації, що відбулася в авдиторії медичного факультету Оттавського Університету 2 червня ц. р., між численними молодими канадійцями та американцями одержав ступінь доктора медицини теж українець — Модест Данило Мицик.

Д-р М. Мицик, уроджененець Синевідська Вижнього, скінчив українську гімназію (філію) у Львові. Вийшовши зі своїми батьками на еміграцію, вступив на медичний факультет Мюнхенського університету. Після кількох років перерви в студіях, спричиненої переїздом до Канади у 1948 р. та заробітною працею, М. Мицик відновив медичні студії в 1953 р. в Оттавському університеті, де й закінчив їх успішно цього року. Під час студій гарно репрезентував ім'я українського студента, добуваючи собі щирі симпатії та приязнь своїх товаришів студентів.

Українське громадянство радіє, що його ряди збагатились ще одним висококваліфікованим професіоналістом — лікарем, який зумів добувати собі освіту серед змінливих і часом тяжких обставин, прямуючи витривало до своєї мети.

Радіючи успіхом д-ра М. Мицика, висловлюємо йому наші сердечні ґратуляції та бажаємо багато успіху у його високому званні лікаря. **К. В.**

На Формозі командант американського ґарнізону, віце-адмірал Стюарт Інґерзолл, заборонив американським воякам, морякам і летунам користати з публічних морських купалень. Причина: ціла низка конфліктів між американськими вояками і китайцями, що користали з води і сонця на тому узбережжі. Віце - адмірал порозумівся в цій справі з американським амбасадором на Формозі Ренкіном. З уваги на велику спеку — це дошкульна кара для американських вояків.

● **Колишній командант військ** ЗДА і ОН на Далекому Сході, генерал Лаймен Л. Лемніцер, 22 липня склав присягу як віцешеф армії. Він займає становище генерала Віллістана Палмера, якого призначено заступником головного команданта військ ЗДА в Европі.

ВАРТО ПОДУМАТИ

Всім відомо, що стопа має 12 цалів, а фунт має 16 унцій. Коли припустити, що уряд зарядив би, що на будуче стопа матиме тільки 6 цалів, а фунт тільки 8 унцій, то людина, яка давніше мала 6 стіп і важила 200 фунтів тепер мала б 12 стіп і важила б 400 фунтів. Отже фунти осталися як мірило, але змінилося тільки їх число. Подібно мається справа з долярами: доляри були, є і будуть, але яка їх вартість? Тому 10 років за 1,000 дол. можна було купити певну річ. Тепер, за цю саму річ треба б заплатити правдоподібно 1,500-2,000 дол.! Той тяжко запрацьований доляр, який Ви сьогодні щадите, має сьогодні певну вартість. Але яка буде його вартість за 10 років? Чи Ви зможете купити за нього таку саму кількість товару, як і тепер? На це питання трудно відповісти, але на основі дотеперішніх досвідів, вартість доляра падає пересічно по 3-4% річно! Що ж робити? Не щадити? Ні, це було б мильно! Щадити треба, але треба відповідно ульокувати, „інвестувати" той гріш. На нашу думку, найкращою охороною перед нищівною силою інфляції являються Інвестиційні Фонди. За посередництвом Інв. Фондів Ви інвестуєте гроші в акціях найкращих і найбільших американських підприємств, а дивіденди одержуєте що три місяці! За докладними інформаціями в справі Інв. Фондів просимо виповнити і вислати нам поданий внизу купон. Інформації в українській та англійській мовах, даємо безкоштовно.

Ім'я ....
Прізвище ....
Вік .... Тел. ....
Адреса ....
....

KING MERRITT & CO., Inc.
Foreign Language Dept.
(Ukrainian)
391 Grand Ave., Englewood, N. J.
LOwell 7-0100

26-го липня.

УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ І „СВОБОДА" — ЦЕ ТВЕРДИНІ УКРАЇНЦІВ У ВІЛЬНОМУ СВІТІ, ЯКІ МАЮТЬ ЗА СОБОЮ 60-ЛІТНЮ ІСТОРІЮ ПРОВІДНИЦТВА В ПОЛІТИЧНИХ, КУЛЬТУРНИХ ТА СОЦІЯЛЬНИХ ЗМАГАННЯХ НАШОЇ ІМІГРАЦІЇ В АМЕРИЦІ.

Спорт

СК СУМА „КРИЛА" — УАСТ „ЛЬВІВ" (КЛІВЛЕНД) 5:2 (2:1).

Шикаґо, 7 липня, 1957 р. — В програму цьогорічного Дня Сумівської Молоді, що його влаштував Осередок СУМА ім. М. Павлушкова в Шикаґо, крім святочної та розривкової частини, входила також спортова, точніше змагання копаного м'яча між гістьми з Клівленду — УАСТ „Львів" та Спортовою Командою „Крила". Це й була перша нагода цих двох товариств випробувати свої „сили" на зеленій мураві, бо хоч відбиванкарі та пінґ-понґісти стрічалися в різних турнірах раніше, футболісти цієї нагоди не мали.

Початок змагань попереджено привітальною церемонією, в якій крім виміни привітальних промов та квітів „львов'ян" обдаровано прапорцем „Крил". З першим свистом судді — п. О. Наконечного „Крила" починають гру, яка в початкових 15 хвилинах позначується швидкими, точними заграннями гостей та частими заграннями на ворота „Крил". Початкову неточність подач „Крила" помало надробляють і самі переходять в наступ, а в 15 хв. відкривають своє конто, коли сильну центру з лівого крила від О. Галева приймає Віктор Козленко та з безпосередньої віддалі відмарковує точний стріл. В міжчасі гра під впливом немилосердно високої температури (95 ст.) та парноти переходить на повільніше темпо, що є помітним протягом другої половини. В перших 45 хвилинах паде ще двоє воріт з „бомби" Я. Перуна для „Крил" та гарно викінченої підворітної акції Л. Кінаха для „Львова". Після перерви „Крила" маючи легку перевагу над гістьми завдяки більшій резерві змагунів, якими маневрували цілий час на площі, (а „Львів" мав до диспозиції лише 12-ку та одного контуженого), — здобувають ще троє воріт викінчення Я. Куляса та Ю. Кашуби (двічі). Для „Львова" другого ґоля стрілив С. Мельник. В завзятій але веденій „фер" грі, одинокий нетакт та нездисциплінованість виявив змагун „Крил" Віктор Козленко, фавлюючи змагуна „Львова" без м'яча, за що справедливо його усунено з грища. Кінцевий результат 5:2, хоч і вказує на заслужену перемогу „Крил", то є дещо зависоким, якщо брати під увагу перебіг гри на площі.

Симпатична команда „Льво-в'ян" залишила в Шикаґо гарне враження. У відплатних змаганнях, які правдоподібно відбудуться у вересні в Клівленді, вони ще матимуть нагоду зреванжуватися червоно-чорній сумівській одинадцятці.

Напередодні змагань, в суботу, сумівські спортовці гостили на невеликому прийнятті в Домі СУМА друзів з Клівленду, де в товариській атмосфері скріплено д р у ж н і взаємовідносини між обома товариствами.

В складі „Львова" змагалися: С. Кучабський, І. Оленчук, Я. Диґан, В. Клик, М. Петрина, Б. Купчак, Л. Кінах, Ю. Капустянський, Б. Гурин, С. Мельник, С. Кравець, А. Галяревич, В. Жиґа.

„Крила" заступали: Я. Скочиляс, В. Боднар, Я. Литвин, М. Скочиляс, М. Мандзій, Я. Куляс, В. Карпів, П. Гнатів, Я. Перун, Я. Мандзій, В. Козленко, Ю. Кашуба, Ю. Куляс, О. Думановський, О. Галів. В.

Аденауер має всі вигляди на виборчу перемогу

Бонн. — Настрої німецького народу різко змінились в останніх тижнях в користь старого канцлера Конрада Аденауера — стверджують закордонні обсерватори в Західній Німеччині. Вони переконані, що у виборах, які відбудуться 15 вересня ц. р. до західньо-німецького парляменту, Християнсько-демократична унія Аденауера наспілку із Християнсько-соціяльною унією, як ця партія зветься у Баварії, здобудуть більшість посольських мандатів з усіх німецьких країв, членів Німецької Федераційної Республіки, за винятком Гесії, де соціял-демократи імовірно матимуть більшість. Ситуація змінилась значно впродовж останніх шести місяців в користь Аденауера і на шкоду соціялістів завдяки успіхам Аденауера в закордонній політиці та завдяки законам, які в великій мірі задовольнили промисловців, середню верству і робітників. Велике враження на масу німецького громадянства зробила очевидна недвозначна підтримка, яку Аденауер дістав у своїй політиці від Вашинґтону, головно у зв'язку з Лондонською конференцією роззброєння. Соціял-демократи вічно страшили німців, що Америка і весь Захід „продадуть" Німеччину за ціну безпосереднього зговорення з Москвою про роззброєння і торговельні користі. Показалось, що це неправда. Ненависть німців до комуністів така загальна, що соціял-демократи назвали провокацією комуністичні натяки, що вони підтримають соціялістів у виборах проти Аденауера.

Тунісія і Марокко підтримують Альжир проти Франції

Альжир. — Штаб французької армії в Альжирі твердить, що альжирські повстанці постійно дістають доплив зброї і людей з чотирьох пунктів по туніському боці. Французи твердять, що насправді треба розглядати цілу Тунісію, як базу для альжирських партизанів та що, зокрема, у чотирьох прикордонних туніських містечках знаходяться вишкільні і відпочинкові табори для альжирських партизанів, шпиталі для ранених партизанів і склади зброї та харчів, що їх перекидається для партизанів до Альжиру. Альжирські партизани дістають щомісячно пересічно 1000 крісів з-поза туніського кордону. Французи закидають альжирським партизанам, що вони тисячі спокійних мешканців прикордонних місцевостей схопили й насильно погнали до Тунісії. Зате туніський прем'єр Бурґуїба твердить, що коло 2,000 альжирців втекли перед французьким терором. Альжирсько-туніський кордон бережуть тепер дві французькі дивізії, але вони також не всилі щільно замкнути всі стежки на довжині 200 миль у важко доступних прикордонних горах. Марокканський султан Мохаммед У. уперше одверто зажадав від французів, щоб вони визнали принципове право Альжиру до незалежности, а від альжирців, щоб вони пошанували „законні й оправдані інтереси" Франції і французів в Альжирі. Однаково Мохаммед У., як і туніський прем'єр Бурґуїба постійно намагаються посередничити між Францією і альжирськими націоналістами, однак усі ці спроби ударемнюють націоналістично-колоніяльні кола французів в Альжирі та їх приятелі у Парижі.

КІФОВЕР НЕ ПЛЯНУЄ КАНДИДУВАТИ НА ПРЕЗИДЕНТА

Вашинґтон. — Демократичний сенатор Естес Кіфовер із Теннессі заявив журналістам, що „тепер не має пляну кандидувати на якесь крайове становище". Він кандидував без успіху на президента в 1952 і 1956 роках. В 1956-му році він був зрікся кандидатури на президента в користь Адлея Е. Стівенсона, з яким кандидував як віце-президент, але вони обидва програли ті вибори. „Тепер я не маю жадного пляну, щоб знову кандидувати на президента ЗДА, і я це постійно заявляю від осени 1956 року". Під час кандидатури Кіфовера в 1952 і 1956 роках не кінчалися його сенаторські каденції, тому після програних виборів він міг і надалі бути сенатором. Та в 1960 році кінчається також і його сенаторський мандат, і тому, якщо б він програв президентські вибори, то мусів би залишити Сенат.

Читайте українські книжки й газети, бо часте читання веде до просвіти, а просвіта — це сила!

Посмертні Згадки

СТЕФАН ВАГА, довголітній член Т-ва Укр. Січ, Відділ 39 УНСоюзу в Сиракюзах, Н. Й., помер, дня 4-го липня 1957 р., на 69 році життя, по догій та важкій недузі. Полишив у смутку дружину Анну, двох синів, Валтера і Мирона, чотири доньки, Марію, Маргарету, Елізабет і Катерину та внуків. Покійний походив із с. Гниловоди, Україна, до Америки прибув в 1911 р. Був щирим і жертвенним українцем для народних і церковних справ. Похорон відбувся з дому жалоби до церкви св. Івана Хрестителя, а опісля на парохіяльний цвинтар в Сиракюзах, при участі Родини, Приятелів і членів Відділу 39 УНСоюзу. — В. П. П!

Уряд Відділу

АНТІН ВАСИЛИК, довголітній член Т-ва „Запорозька Січ", Відд. 155 УНСоюзу, по довгій недузі, помер 13-го липня 1957 р., на 74 році життя. Походив зі села Росмука, пов. Добромиль, Галичина. Був членом 33 роки. Полишив у глибокому смутку дружину Марію, двох синів, Стефана і Івана, 3 доньки, Анну, замужну Редечка, Павліну, замужну Кравс і День, замужну Соколовська, 3 внуків. Похорон відбувся 17-го липня з пох. заведення до греко-кат. церкви, при участі Знайомих, Кревних і Членів Т-ва „Січ". Тлінні Останки похоронено на греко-кат. цвинтарі в Перт Амбой, Н. Дж. — В. П. П!

М. Чумер, секр.

• РОЗШУКИ •

Степан Гладкий розшукує свояка ГРИГОРІЯ ХАРЧЕНКА та його дружину НАТАШУ, що проживали в Лозовій. Писати на адресу:
Stefan HLADKYJ
210 Jersey St.
Trenton, N. J., USA

Пошукується за:
ПИЛИПІВ ВАСИЛЬ, ПИЛИПІВ МИХАЙЛО, ПИЛИПІВ АННА (замужна за СМИТАНЮКА ДМИТРА (Буковина) — діти Степана і Анни Пилипів, з села Петриків, пов. Тернопіль. Усі вони виїхали до Америки в роках 1910, або 1911 і мали б перебувати в Брукліні, або Ню Йорку. Пошукує молодший брат Микола, син Степана, який тепер перебуває на Сибірі. Голоситися на адресу:
WARBUCKS MOTEL
3450 Kingston Rd.
Scarboro, Ont., Canada

Пошукую свою тітку ПАРАСКЕВІЮ ПШЕСЛІНСЬКУ, з дому Кракало, з с. Грималова, пов. Скалат. Приїхала до Америки 1910 р. Хто знав би про неї, або вона сама, прошу зголоситись до:
Mr. K. PIESTRAK
32 St. Marks Pl.
New York 3, N. Y.

Стефанія Шелемех, донька Марії Галахевич з Камінки, Львівської округи, пошукує свою тітку КАТЕРИНУ СИДОРЯК — вдову по священикові та свого вуйка ІВАНА ГУЛЯЯ, обоє з Гологір, коло Золочева. Проситься, хто знав би про їхнє місце замешкання, або їх самих, зголоситися на адресу:
Mr. Stefan JACULAK
2119 W. Chicago Ave.
Chicago 22, Ill.

КУПУЙТЕ В ПІДПРИЄМСТВАХ, ЩО ОГОЛОШУЮТЬСЯ В „СВОБОДІ"

ТАРЗАН, ч. 3904. Вечір також готовий.

AFTER THE STRATEGY WAS COMPLETED, TARZAN ORDERED HIS MEN TO FALL BACK AND PREPARE FOR BATTLE.

WEAPONS WERE SCARCE, BUT EACH MAN WAS GIVEN A SPEAR. "IT WILL BE LIGHT SOON," WHISPERED TARZAN.

... MEANWHILE, ATOP THE STOCKADE GUARD TOWER--"THEY MUST BE OUT THERE," THE QUEEN TOLD TURO. "GET THE BAIT READY-- WE'LL SHOW THEM WE'RE NOT BLUFFING!

Коли стратегічний план був завершений, Тарзан наказав своїм людям відступити і підготовитися до бою.

Зброї було обмаль, але кожний бойовик дістав спис. — Незабаром розвиднятиметься, — шепнув Тарзан.

Тим часом на вершку вартової вежі над парканами... — Вони мусять бути там, — сказала королева Турові. — Виставте принаду... Покажемо їм, що ми не боїмося!